

Hva betyr Martin Luther for min prestetjeneste?

Jeg kunne hatt lyst til å si mye i dag om Martin Luthers liv,
hans personlighet og åpenbare begavelse,
om reformasjonen han startet og hvordan kirken ble endret...

Men i dag står jeg her som sokneprest i Domkirken
Og vil målbære praktikerens stemme.
Hva betyr Martin Luther for meg i min prestetjeneste.

Jeg er barn av folkekirken.
Og med *folkekirke* mener jeg en kirke som er på et hvert sted,
Og som er åpen for alle som vil tilhøre den,

Jeg er døpt inn i folkekirken, oppvokst der,
og ble ordinert til prestetjeneste for 20 år siden.
En luthersk kirke, bygget av myndige mennesker som har vært
bevisst på at vi har et kall til å bruke evnene våre.

Og at enten vi bruker dem i hjem eller yrke eller kirke bruker vi dem
i tjeneste for Gud.
Fordi det alminnelige hverdagsmennesket og det alminnelige
hverdagslivet er helliget av ham.

Og fordi vi er en del av det Luther lærte oss-
et allment prestedømme.
Denne forståelsen av det almene prestedømme førte også til at det
for noen tiår tilbake ble åpnet opp for kvinners prestetjeneste og
bispetjeneste i de fleste lutherske kirker.

Det er ikke alltid at Luther har hatt så stor plass i min bevissthet-

og det er slettes ikke alltid at det er til han jeg har gått når jeg trenger
faglig fordypning i et teologisk tema.

Men jeg vil likevel si-
at min teologi og min praksis er gjennomsyret av Martin Luther.

Av det han forankret, og av det han forandret.
Det handler om det *åpenbare*,

hvordan vi feirer gudstjeneste, salmenes plass, ordets plass.
Om Bibelen som vi har på vårt eget språk-
et morsmål som er oss nær på en helt annen måte enn andre mål.
Jeg har lyst til å si at det er mange av de jeg omgås som fremdeles
kan katekismen utenat.

Jeg trenger bare å si ordlyden i et av budene,
så fortsetter de med: *Det er...*så kommer det en forklaring.
En enkel forklaring på et stort mysterium,
som gjør at generasjon etter generasjon etter reformasjonen har fått
en dypere forståelse av den kristne tro.

Luthers teologi preger selvsagt min forvaltning av sakramentene.
Hver gang jeg døver et barn eller voksen vet jeg at det skjer et under.
Det er et nytt menneske som får del i syndenes forlatelse og frelse
fra døden og djevelens makt.
Det er en lære som er til forskjell fra mange andre kirkesamfunn.
Og når jeg forretter nattverd så er det også slik.
Jeg står og deler ut brød og vin til så mange slags hender.
Noen av hendene er preget av sår, noen er fulle av ugjorte verk.
Noen hender er trette av livet,
noen skal snart gå inn til den evige hvile.
Hendene som rekkes frem er så ulike, men alle får del i det samme;
syndenes forlatelse, liv og salighet.

*Og for alle som er med og eter, som Luther sa,
så er Kristi legeme og blod til stede.
Derfor er det et punkt i messen hvor vi står ved overskridelsens gåte.*

*Så kommer jeg ikke utenom å snakke om nåde.
Dette ordet som er så sentralt i alle kirkesamfunn,
og som den lutherske kirke av og til beskyldes for å dele ut for billig.*

*Luthers store spørsmål var: «Hvordan kan jeg finne nåde hos Gud?»
Han fryktet Guds dom og rettferdighet,
og han fryktet fortapelsen.
Noe av frykten kan tilskrives Luthers sinn.
Han var voldsom i så mye.*

*Noe av det kan også tilskrives Luthers samtid.
I en tid hvor Svartedauen nettopp hadde herjet og epidemier var
livstruende var døden bak hvert hjørne.*

*Men som prest og sjelesørger erfarer jeg at Luthers rop etter nåde
også er menneskets rop.
Til alle tider.
Forkynnelsen i dag er helt annerledes enn før.
Nå innpodes vi med ord om at *Jesus elsker oss*.
Men når mennesket med sine sår og haltende tro møter det hellige,
Virkelig MØTER det
det som er større og helt annerledes, da er ikke nåde en selvfølge.
Da er det noe vi tigger om å få, noe vi drømmer om å bli møtt med.*

*Dette er min hverdag
Når jeg sitter ved sykesenger og dødsleier.
Er Gud sint på meg. Tåler han meg.
Jeg har ikke vært som jeg burde.*

Så spør jeg tilbake:

*Tror du på Jesus Kristus. Tror du at han døde for deg.
Og så fortsetter jeg med ordene- som Luther gjenoppdaget...
at det er frelse ved tro, at min nåde er deg nok.*

*Det er mange etterdønninger av tårnopplevelsen som skjer i det
skjulte og i det stille.
...Og foran alteret.
Når man forstår at man kan begynne på nytt og legge noe knust og
ødelagt bak seg.
Dette får jeg være med å forvalte.
Det er jeg enormt takknemlig for.*

*..Og for å si det sånn:
Uttrykket «Billig nåde» er fullstendig malplassert inn i dette.*

*«Skriften alene» ble et at Luthers viktige prinsipp.
Enkeltpersoner kunne møte Gud og ha fellesskap med ham uten å ha
en ordinert mellommann eller et kirkelig rituale mellom seg.
Dette var grensesprengende.
Det åpnet for en ny type inderlig fromhet som lever overalt i dag.
Og som gjør at kirken er mye større enn vi kan se.
For det finnes tro og trosutøvelse på de mest uventede steder og i de
mest uventede liv.*

*Prinsippet om *Skriften alene* er også med på å gjøre at tekstene
forstås og tolkes om igjen og om igjen ettersom nye tider,
nye spørsmål og nye liv møter Skriften.
Mens fortellingen om Herodes og barnedrapene kan kaste en liten
skygge over norske idylliske julekrybber,
Blir de forstått som frigjøringstekster I Guatemala og El Salvador.*

I et aidsrammede Afrika,
der en million foreldreløse barn vokser opp med ansvar for mindre
søsken,
vekker fortellingen gjenkjennelse.
Slik skjer med alle tekster når vi får lov til å lese dem med vårt eget
liv og vår egen livserfaring som bakteppe.
Og *Skriften alene* var med på å legge grunnlaget for det.

Luther bar med seg sin historie om hvordan hans gudsforhold i flere
år hadde vært preget av redsel og uro.
«Jeg elsket ikke Gud disse årene», sa han, «jeg hatet ham».
Men etter at hans eget gudsbilde ble forandret,
og etter hans forankring av nåden, troen og Kristus,
kom han frem til noe som for meg har blitt et prekenprinsipp.

Han sa at «menigheten kan gjerne bli utfordret gjennom prekenen.
Men ingen skal gå hjem og være redde»
Og han fortsatte med:
«En preken er ingen kristen preken uten at den er blitt dreiet rundt
det evangeliske nav».
Tenk hvor mye det har blitt syndet mot det oppi gjennom årene.
Også i lutherske kirker.
Hvor mange som har gått hjem og vært livredde for vrede,
fortapelse og evig pine.

Selv så preker over harde domstekster,
Og over GT-tekster som ikke går i hop.
Jeg er ikke en prest som hopper bukk over det vanskelige.
Men jeg leter alltid etter det evangeliske navet.
Og gir meg aldri før jeg finner det.

På vegne av alle som sitter i kirkebenken og tørster etter nåde og
rettferdighet har jeg ansvar for å grave dypt i de hellige tekstene,
hamre på dem med knyttede never og bankende hjerte.
Slik at stadig flere kan få oppleve at det ut av Skriften stiger frem en
skinnende, nådig Kristus.

Den lutherske reformasjonen startet og den ble avsluttet.
Men på et vis så skapte den en bevegelse som fortsatt lever i vår
kirke.
På samme måte som kunst, poesi og musikk har den noe infinitt over
seg.
Noe som fortsetter. Noe som aldri blir helt ferdig.
Den minner oss om at vi som kirke alltid må spørre oss selv:
Er vi det vi som kirke er kalt til å være,
gjør vi det vi gjennom Guds ord er kalt til å gjøre?

Vår utfordring som kirke er å bringe videre det tidløse Luther sto for
– med respekt for tradisjonen,
og samtidig ha mot til å forandre,
bryte ned eller gå nye veier når det er rett.

Forankre slik at vi ser forskjell på det sentrale og perifere.
Alltid lete etter evangeliets nav.
Det evangeliet som setter fri.
Som også har sprengkraft i spørsmål om makt, likeverd, likestilling
og kjønn.

Avslutningsvis vil jeg si at reformasjonsmarkering er et langt bedre
ord en reformasjonsfeiring.
Reformasjonen gav oss mange ting vi er takknemlige for og stolte
over,
men vi *feirer* ikke at kirken ble delt.

Det er en stor sorg.

Gjennom dette reformasjonsåret har jeg mer enn noen gang før båret
på en lengsel etter enhet.

Etter flere broer å gå på, mer grenseoverskridende fellesskap.

I alt det vi har felles rundt troen.

Som kirke er vi frigjort ved Guds nåde til å arbeide for rettferd,
fred og forsoning.

I troen på at Gud har forsonet oss med seg selv,

er vi frigjort til å tjene andre.

Å være luthersk innebærer derfor å være grunnleggende økumenisk.

Det er ikke et valg vi kan velge å ta,

det er et kall vi har fått, sammen med alle troende.

Til tross for vår splittethet er vi kalt til å bære fram et felles
vitnesbyrd til verden i ord og handling.

Og til å vise det som pave Frans har minnet oss på-
at Guds navn er barmhjertighet.

Takk for oppmerksomheten.